

**UCHWAŁA NR LXII/567/2022
RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE**

z dnia 25 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023r.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn.zm.) w związku z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021r, poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1655 oraz z 2021 r. poz. 2469)

**Rada Miejska w Rymanowie
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Rymanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 2022r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Rymanowie

Andrzej Pitrus

Wykaz skrótów:

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Rymanowie

GOK – Gminny Ośrodek Kultury w Rymanowie wraz z Domami Ludowymi na terenie sołectw

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymanowie

GOSiR – Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rymanowie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KP – Komisariat Policji w Rymanowie

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

OŚPPiP – Ośrodek Środowiskowej Pomocy Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Klimkówce

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie

PK – Punkt Konsultacyjny dla osób z rodzin dysfunkcyjnych w tym z problemem alkoholowym

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Miejscu Piastowym

PWD – placówki wsparcia dziennego, tj. Świetlica Socjoterapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży w Rymanowie oraz świetlice szkolne

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie

SPGZOZ – Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej wraz z ośrodkami zdrowia

UG – Urząd Gminy w Rymanowie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	2
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	2
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	3
CHARAKTERYSTYKA GMINY RYMANÓW.....	4
POŁOŻENIE	4
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	5
INFRASTRUKTURA KULTURALNO-REKREACYJNA	7
EDUKACJA I WYCHOWANIE	8
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	9
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE	10
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	15
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE RYMANÓW	20
ANALIZA SWOT	22
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	25
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	35
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	35
ADRESACI PROGRAMU	36
REALIZACJA PROGRAMU	36
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	36
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	37
BIBLIOGRAFIA.....	38
SPIS RYSUNKÓW	39
SPIS TABEL.....	39
SPIS WYKRESÓW	39

WPROWADZENIE

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Rymanów. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych oraz stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymanów na lata 2016-2025.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023

działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego przez Radę Gminy, a w przypadku gminy Rymanów – Radę Miejską na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy
(t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym
(t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1956 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej
(t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 711 z późn. zm.).

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY RYMANÓW

POŁOŻENIE

Gmina Rymanów jest jednostką miejsko-wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie krośnieńskim. Gmina graniczy z 8 innymi jednostkami samorządu terytorialnego – Besko, Bukowsko, Dukla, Haczów, Iwonicz-Zdrój, Komańcza, Miejsce Piastowe oraz Zarszyn. Jej siedzibą administracyjną jest miasto Rymanów, niemniej Gminę współtworzy 19 jednostek pomocniczych, w tym 3 osiedla, tj. Rymanów nr 1, Rymanów nr 2, Rymanów nr 3 oraz 16 sołectw – Bałucianka, Bzianka, Deszno, Głębokie, Klimkówka, Królik Polski, Ładzin, Łazy, Milcza, Posada Górna, Puławy, Sieniawa, Wisłoczek, Wróblík Królewski, Wróblík Szlachecki oraz Zmysłówka. Obszar Gminy obejmują powierzchnię 165,8 km², czyli niemal 18% terenu całego powiatu. Główną domeną działalności mieszkańców Gminy jest rolnictwo, bowiem charakterystyka jej obszaru szczególnie sprzyja rozwijaniu tej gałęzi gospodarki – 54% terenu zajmują użytki rolne, a kolejne 34% – lasy. Niemniej Gmina zyskała swoją popularność dzięki swoim walorom leczniczo-rekreacyjnym, czyli obecności wód mineralnych oraz kompleksu uzdrowiskowemu w Rymanowie-Zdroju.

Rysunek 1. Położenie gminy Rymanów w powiecie krośnieńskim

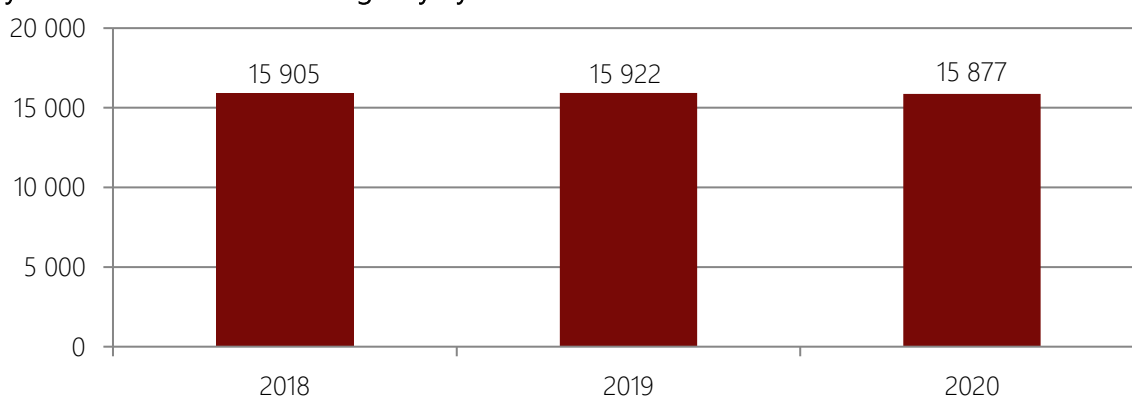
Źródło: <http://gminy.pl/>

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Analiza struktury demograficznej w gminie Rymanów ukazuje obraz aktualnego stanu lokalnej społeczności. Na koniec 2020 roku populacja Gminy liczyła 15 877 mieszkańców (stan na 31.12.2020 roku), natomiast na przestrzeni omawianych lat można zaobserwować niewielkie wahania w zakresie liczby osób zamieszkujących jej obszar. W 2018 roku populacja wynosiła 15 905 osób, w roku kolejnym zwiększyła się o 17 mieszkańców, natomiast w 2020 roku uległa spadkowi o 45 osób w stosunku do 2018 roku. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w przedmiotowym roku zdecydowana większość mieszkańców Gminy zameldowana była na terenie poszczególnych wsi, z kolei Miasto zamieszkiwały 3 774 osoby, które stanowiły 24% ogólnej populacji gminy Rymanów.

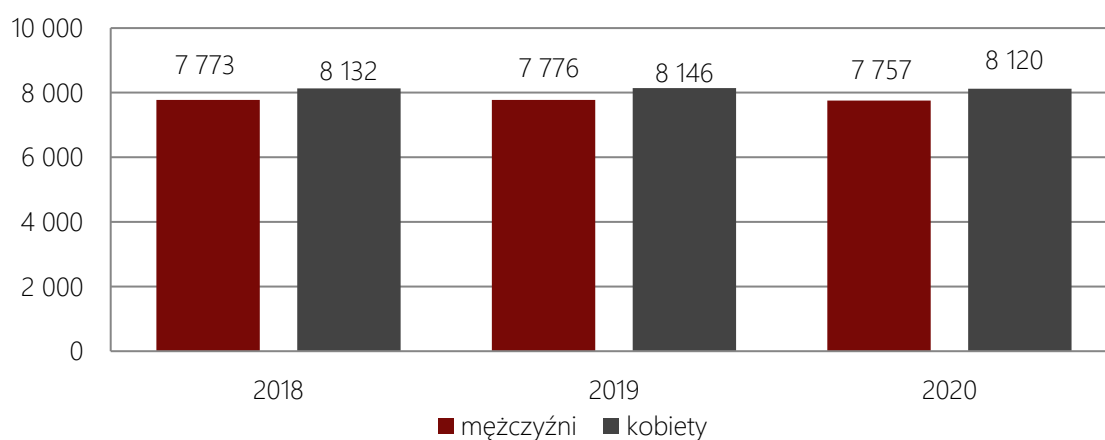
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Rymanów w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na obszarze gminy Rymanów ma miejsce jest niewielka dysproporcja mieszkańców pod względem płci. W 2020 roku Gminę zamieszkiwało łącznie 8 120 kobiet, które stanowiły 51,1% ogólnej liczby ludności oraz 7 757 mężczyzn, których udział w populacji Gminy był niższy o 2,2 pp. i wyniósł 48,9%. Współczynnik feminizacji w Gminie w 2020 roku wyniósł 105, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Rymanów na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W 2020 roku na terenie Gminy odnotowanych zostało 149 urodzeń, natomiast liczba zgonów była wyższa i wyniosła 156, zatem przyrost naturalny wyniósł wówczas -7, co odpowiadało przyrostowi naturalnemu -0,44 na 1 000 mieszkańców. W porównaniu do lat poprzednich przyrost naturalny w gminie Rymanów przyjął najniższą, a dodatkowo ujemną wartość, co świadczy o negatywnych i niekorzystnych z punktu widzenia polityki prorodzinnej przemianach demograficznych.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Rymanów na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	149	179	149
zgony	146	164	156
przyrost naturalny	3	15	-7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Rymanów według ekonomicznych grup wieku w 2020 roku przedstawiała się następująco:

- 19,7% było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 59,2% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18 a 59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18 a 64 rokiem życia;
- 21,1% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet jest to powyżej 60 roku życia, natomiast dla mężczyzn powyżej 65 roku życia.

Poniższa tabela prezentuje populację gminy Rymanów według ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2018-2020. W tym okresie nastąpiły niekorzystne przemiany demograficzne, gdyż zauważalny jest systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle społeczeństwa, przy jednoczesnym spadku odsetka osób będących w wieku produkcyjnym. Pozytywny trend wystąpił z kolei w przypadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, bowiem w 2020 roku zwiększył się on o 0,2 pp. w stosunku do 2018 roku. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w 2020 roku prezentował się nieco odmiennie od wskaźników w całym województwie podkarpackim, gdyż osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,1%, w wieku produkcyjnym – 61,1%, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 20,8%.

Tabela 2. Udział ludności gminy Rymanów według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	19,5%	19,7%	19,7%
wiek produkcyjny	60,2%	59,6%	59,2%
wiek poprodukcyjny	20,2%	20,6%	21,1%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

INFRASTRUKTURA KULTURALNO-REKREACYJNA

Prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz dzieci w znacznym stopniu uwarunkowane jest lokalnymi zasobami w zakresie animowania czasu wolnego, czyli infrastrukturą rekreacyjną, kulturalną i sportową. Obecność takich obiektów wpływa na jakość życia lokalnej społeczności, a także poziom integracji społecznej, zarówno rodzin, jak i osób starszych, czy dzieci.

Za działalność w zakresie promocji i upowszechniania czytelnictwa, popularyzacji literatury oraz udzielania informacji i profesjonalnej pomocy w poszukiwaniu wiadomości odpowiedzialna jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Rymanowie** wraz z filiami w Klimkówce, Posadzie Górnej, Sieniawie oraz we Wróbliku Szlacheckim.

Działalność w zakresie kultury, wychowania i rekreacji na terenie Gminy prowadzi szereg podmiotów, m.in. **Gminny Ośrodek Kultury w Rymanowie** wraz z **Domami Ludowymi** we wszystkich miejscowościach, w ramach którego rozwija się działalność licznych grup i formacji artystycznych, wśród których należy wymienić: „Rymanowską Orkiestrę Dętą”, „Kapelę Rymanowianie”, „Zespół Rymanowianie”, „Zespół Sieniawczanie”, „Chór Koloryt”, czy Koła Gospodyń Wiejskich prowadzące działalność w 12 miejscowościach, a także prowadzone są stałe zajęcia taneczne, w tym balet, taniec towarzyski i nowoczesny dla dzieci, plastyczne, ceramiczne, wokalne i muzyczne. W GOK mieści się również **Kino „Sokół”** dysponujące 233 miejscami, **Galeria Sztuki** oraz **Biuro Informacji Turystycznej**. W Klimkówce pod patronatem GOK spotykają się również członkowie **Klubu Senior+**, dla których podejmowane są różnorodne inicjatywy, jak wycieczki, wystawy, konkursy i wydarzenia lokalne, które znacząco wzmacniają integrację mieszkańców Gminy. Kluczowym zasobem gminy Rymanów w zakresie upowszechniania sportu i rozwijania aktywności fizycznej wśród osób dorosłych oraz dzieci jest **Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rymanowie** wraz z towarzyszącą mu infrastrukturą sportową, czyli kompleksem kortów tenisowych i basenów, boiskiem wielofunkcyjnym, halą sportową oraz skateparkiem. Na atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną w Gminie wpływ mają również liczne boiska sportowe, place zabaw, siłownie zewnętrzne, strzelnica sportowa, wyciąg narciarski „Kiczera”, zapora wodna w Sieniawie, stawy w Bartoszowie, Jezioro Sieniawskie, ścieżki rowerowe i piesze, a także szlaki turystyczne i tematyczne, jak „Szlak świątyn karpackich”, czy „Szlak architektury drewnianej”. Niemniej, szczególnym potencjałem Gminy w zakresie rozwoju turystyki rekreacyjnej oraz zdrowotnej jest obecność źródeł mineralnych, które umożliwiły powstanie kompleksu leczniczego wraz z sanatoriami i Parkiem Zdrojowym w Rymanowie-Zdroju.

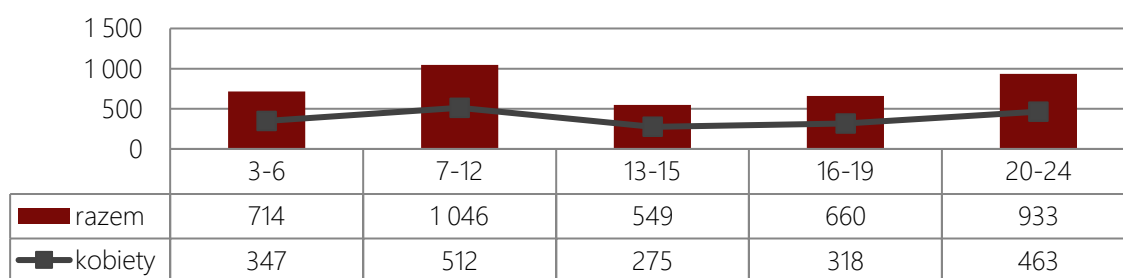
Animowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży odbywa się przy wsparciu placówek oświatowych, w których organizowane są zajęcia świetlicowe, instytucji kulturalno-rekreacyjnych, gdzie odbywają się regularne zajęcia artystyczne oraz sportowe, a także organizacji pozarządowych, które realizują projekty kierowane do najmłodszych mieszkańców Gminy. Niemniej, miejscem cyklicznych spotkań, w szczególności dla dzieci i młodzieży z rodzin zmagających się z trudną sytuacją życiową, uzależnieniem lub przemocą jest **Świetlica Socjoterapeutyczna**. Ma ona ogromny wpływ na wychowanie i profilaktykę zachowań ryzykownych dzieci, a prowadzone zajęcia mają na celu ogólną poprawę ich funkcjonowania w środowisku rówieśniczym i rodzinnym oraz zapewniają ich prawidłowy rozwój psychospołeczny.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

W wieku potencjalnej nauki, czyli między 3 a 24 rokiem życia w 2020 roku było łącznie 3 902 mieszkańców gminy Rymanów. Liczba kobiet w tym przedziale wiekowym była w przedmiotowym roku nieznacznie mniejsza od liczby mężczyzn, bowiem w wieku 3-24 lat było 1 915 dziewcząt i 1 987 chłopców, zatem ich udział w ogóle osób w tej grupie wiekowej wyniósł 49%. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że w 2020 roku najwięcej osób miało 7-12 lat (1 046 osób) oraz 20-24 lata (933 osoby). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. Ludność gminy Rymanów według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Rymanów jest organem prowadzącym 7 jednostek oświatowych znajdujących się na obszarze Rymanowa oraz poszczególnych miejscowości. Wśród jednostek organizacyjnych Gminy realizujących zadania z zakresu wychowania i dydaktyki znajduje się:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Klimkówce,
- Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Króliku Polskim,
- Szkoła Podstawowa w Sieniawie,
- Szkoła Filialna w Puławach przy SP w Sieniawie,
- Zespół Szkół Publicznych w Milczy:
 - Szkoła Podstawowa w Milczy,
 - Przedszkole „Wesołe Maluchy”,
- Zespół Szkół Publicznych w Posadzie Górnej:
 - Szkoła Podstawowa w Posadzie Górnej,
 - Szkolne Schronisko Młodzieżowe,
- Zespół Szkół Publicznych w Rymanowie:
 - Szkoła Podstawowa w Rymanowie,
 - Liceum Ogólnokształcące w Rymanowie,
 - Szkoła Muzyczna I Stopnia w Rymanowie,
 - Internat w Rymanowie.

Ponadto, na terenie gminy Rymanów funkcjonuje Gminny Żłobek w Rymanowie oraz Gminny Żłobek „Wesołe Maluchy” w Rymanowie-Zdroju-Desznie, a także działalność prowadzą niepubliczne przedszkola i placówki oświatowe.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących lub prowadzących działalność na terenie gminy Rymanów należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymanowie,
- Urząd Gminy w Rymanowie,
- Komisariat Policji w Rymanowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe,
- Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rymanowie,
- Punkt Konsultacyjny dla osób z rodzin dysfunkcyjnych w tym z problemem alkoholowym,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Miejscu Piastowym,
- Ośrodek Środowiskowej Pomocy Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Klimkówce,
- Gminny Ośrodek Kultury w Rymanowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Rymanowie,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rymanowie,
- placówki wsparcia dziennego, tj. Świetlica Socjoterapeutyczna w Rymanowie i świetlice szkolne,
- Klub Senior+ w Klimkówce.

Są to instytucje i miejsca prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom alkoholowym, narkotykowym i behawioralnych na terenie gminy Rymanów można zaliczyć:

- pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych, terapeutów uzależnień, socjoterapeutów, specjalistów pełniących dyżury w Punkcie Konsultacyjnym,
- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- funkcjonariuszy Policji,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników placówek ochrony zdrowia,
- niepijących alkoholików, członków wspólnoty AA.

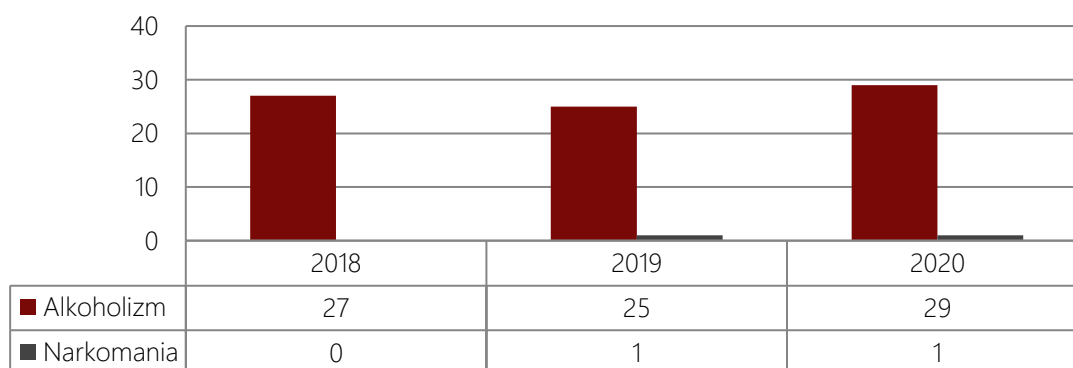

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak leczenie, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2020 roku, podobnie jak w latach poprzednich, w gminie Rymanów zaistniała konieczność udzielenia pomocy i wsparcia z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymanowie z powodu uzależnienia od alkoholu oraz narkomanii. W przedmiotowym roku z problemem alkoholizmu zmagają się 29 rodzin, z kolei narkomania była przesłanką wsparcia 1 rodziny. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalne jest wahanie liczby rodzin zmagających się z problemem alkoholowym, a jednocześnie wzrost liczby rodzin dotkniętych problemem narkotykowym. W porównaniu do roku 2018 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu zwiększyła się o 7%, a z powodu narkomanii o 1 rodzinę.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii w gminie Rymanów na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są działania podejmowane przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Rymanowie w celu przeciwdziałania problemowi uzależnienia oraz przemocy, w tym w zakresie podejmowania zachowań ryzykownych, czyli prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości. W 2019 i 2020 roku w Gminie nie zaistniała konieczność podjęcia przez funkcjonariuszy działań w stosunku do osób będących pod wpływem alkoholu w przestrzeni publicznej. Niemniej, w 2018 roku w gminie Rymanów konieczne było zatrzymanie 23 osób w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia.

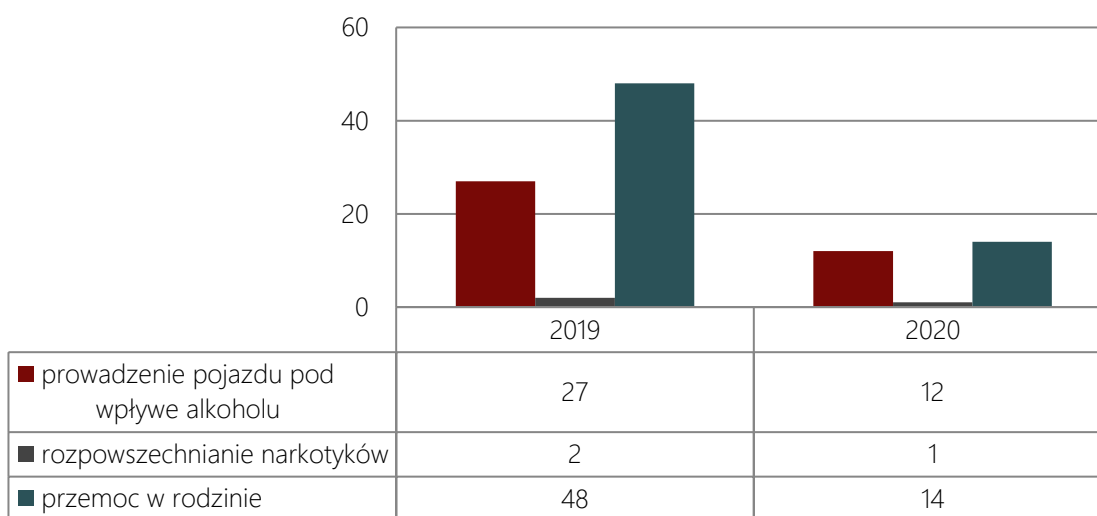
Tabela 3. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2018-2020

rodzaj interwencji	2018	2019	2020
liczba osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia	23	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni ostatnich lat służby bezpieczeństwa podjęły również szerokie działania na rzecz ograniczenia zjawiska kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu oraz w zakresie przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie. Interwencje i rutynowe kontrole w latach 2019-2020 wskazały, iż skala problemu prowadzenia w stanie nietrzeźwości zmniejszyła się, niemniej nadal istnieje konieczność rozpoznawania i przeciwdziałania takim incydentom. Ponadto w Gminie dochodzi do przestępstw związanych z dystrybucją narkotyków. Alarmującym wnioskiem z danych przekazanych przez Komisariat Policji w Rymanowie jest fakt, iż w gminie Rymanów mają miejsce przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece.

Wykres 5. Przestępstwa stwierdzone na terenie gminy Rymanów w latach 2019-2020

Źródło: Informacje od Komisariatu Policji w Rymanowie za 2019 i 2020 rok

Ważnym aspektem działalności Policji jest również prowadzenie szerokich akcji edukacyjnych i prewencyjnych, dlatego co roku funkcjonariusze Policji wraz z placówkami oświatowymi i instytucjami kultury organizują szereg kampanii w zakresie abstynencji alkoholowej i narkotykowej, zachowania trzeźwości za kierownicą oraz niepodejmowania się pracy po spożyciu alkoholu.

Problem uzależnień w gminie Rymanów przybiera różne formy, a wśród nich wymienia się również zaburzenia nie związane bezpośrednio z zażywaniem określonych substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym podejmowaniem określonych zachowań i czynności. Do najpowszechniejszych nałogów natury psychicznej zalicza się zaburzenie uprawiania hazardu oraz zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów i uprawianie ćwiczeń fizycznych, odmawianie jedzenia lub nadmierne spożywanie go, natomiast problemem, który w przyszłości może stanowić jeden z głównych problemów społecznych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży jest zaburzenie korzystania z Internetu oraz grania w gry internetowe.

Hazard

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do stacjonarnych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe stwarza dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi problemów w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, jak poczucie wewnętrznego przymusu i myśli intruzywne, które nie pozwalają na skupienie uwagi na pracy, a także depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach rodzinnych i rówieśniczych.

Z uwagi na brak danych lokalnych w tym zakresie należy przybliżyć wyniki badań ogólnopolskich, które wskazują i nakreślają skalę podejmowania zachowań hazardowych. Analizując wyniki badania¹ przeprowadzonego wśród respondentów powyżej 15 roku życia, zauważyć można, iż średnio co trzecia osoba w czasie ostatnich 12 miesięcy grała w gry na pieniądze (37%), a najpopularniejszymi formami gier są zakłady u „Totalizatora Sportowego” (27%), zdrapki (16%), konkursy SMS (6%) oraz automaty do gier (4%). Jak wskazują wyniki, problemem nałogowego grania zagrożonych jest około 1% Polaków po 15 roku życia, czyli ok. 27 tys. osób, a niemal 8% osób w tym wieku podejmuje się gier losowych codziennie lub kilka razy w tygodniu.

Problem nałogowego hazardu wzrasta proporcjonalnie do wieku respondentów objętych badaniem, gdyż z raportu z badań ESPAD z 2019 roku² wynika, że kiedykolwiek w życiu z hazardem spotkało się 18,2% uczniów w wieku 15-16 lat i 21,4% osób w wieku 17-18 lat. Problemowe granie i uprawianie hazardu dotyka z kolei 1,3% młodszych dzieci i 1,2% starszych uczniów, wśród których zauważalne są dysproporcje względem płci –takie zachowania znacznie częściej przejawiają chłopcy niż dziewczynki.

¹Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019, Ministerstwo Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Narkomanii, Warszawa, 2019.

²Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną*, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa 2020.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia i przeciwdziałania zwiększeniu się skali rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze niezbędne jest organizowanie badań pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosowywanie odpowiednich działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu problemów w tym zakresie.

Urządzenia elektroniczne i Internet

Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród dorosłych, jak i młodych ludzi jest problemem powszechnym i zauważalnym na terenie gmin w całej Polsce. Wykorzystywanie Internetu i urządzeń elektronicznych stało się elementem wychowawczym dzieci, z kolei wśród młodzieży obserwowana jest znaczna skala tego problemu, gdyż pozostają oni on-line przez wiele godzin każdego dnia. W związku z korzystaniem z nowych technologii zarówno przez dzieci, jak i osoby dorosłe, narażone są one na doświadczenie przemocy internetowej, ryzyko uzależnienia od komunikatorów, a także inne, negatywne konsekwencje. Korzystanie z urządzeń elektronicznych daje dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, ale niesie za sobą także liczne zagrożenia – pornografię, treści pełne przemocy, *fake newsy*, ryzyko nawiązania niebezpiecznych relacji, czy też cyberprzemoc. Korzystanie z urządzeń, w tym z Internetu, pozostanie jedną z najczęściej podejmowanych czynności przez młodych ludzi i może determinować problemy w obszarze zdrowia fizycznego oraz psychicznego.

Jak wskazują wyniki badań, średnio 75% Polaków powyżej 15 roku życia jest użytkownikami Internetu, natomiast jego problemowe użytkowanie dotyka 0,04% tej populacji, a 1,9% osób korzystających jest zagrożonych uzależnieniem od niego. Alarmujące statystyki dotyczą w szczególności deklarowanego wieku pierwszego kontaktu ze światem wirtualnym bez nadzoru rodziców przez dzieci. Inicjacja ta odbywa się nawet w wieku 7 lat, a na przestrzeni ostatnich lat sukcesywnie maleje. Jednym z głównych powodów korzystania z urządzeń elektronicznych oraz Internetu ogółem jest chęć aktywności w mediach społecznościowych, które stale podnoszą swoją atrakcyjność w celu przyciągnięcia do siebie nowych użytkowników oraz większego zaangażowania tych dotychczasowych. Uczniowie w wieku 15-18 lat spędzają średnio 2-3 godziny dziennie na korzystaniu z *social mediów* (33,4%), natomiast co piąty nastolatek poświęca na aktywność w mediach społecznościowych znaczną ilość czasu, tj. 4-5 godzin dziennie (20,2%), co jest sygnałem wskazującym na konieczność podejmowania przez rodziców interwencji w tym zakresie i ograniczenia dostępu do Internetu. O problemie uzależnienia od urządzeń elektronicznych i Internetu stanowią również deklarowane przez nastolatków zachowania, bowiem średnio co trzeci odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfonu (29,8%) lub nie jest w stanie funkcjonować bez smartfonu (31,0%), co czwarty odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać (24,8%), a połowa korzysta z telefonu dłużej niż uprzednio zamierzała (50,2%). Ponadto problemem z jakim zmagają się młodzi ludzie są nieudane próby ograniczania czasu korzystania z urządzeń (37,9%), a także zaniedbywanie innych czynności i obowiązków na skutek Internetu (26,1%).

Biorąc pod uwagę statystyki w zakresie dostępności Internetu wśród dzieci i młodzieży niezbędne jest podejmowanie działalności edukacyjnej skierowanej na

bezpieczne poruszanie się przez nie po świecie on-line oraz uświadamianie im na temat konsekwencji korzystania z nich.

Zakupy

Wśród innych zaburzeń behawioralnych wymienia się również kompulsywne kupowanie rzeczy, czyli tzw. zakupoholizm, którego skala w ostatnich latach utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie. Symptomy tego zaburzenia przejawiało w 2019 roku ok. 3,7% Polaków, którzy ukończyli 15 rok życia, a problem ten najczęściej zauważany jest wśród osób w wieku 25-34 lat, choć coraz częściej zmagają się z nim osoby w wieku 15-17 lat. Ponadto, zjawisko kompulsywnego kupowania znacznie częściej dotyka kobiet niż mężczyzn. Należy mieć na uwadze, że rozwój Internetu, a w szczególności aplikacji mobilnych dostępnych na telefony, czy tablety znacznie ułatwił dokonywanie nieprzemysłanych i często zbędnych zakupów. Istotną kwestią związaną z kompulsywnym nabywaniem rzeczy jest dostępność do stosunkowo łatwych i powszechnych kredytów i pożyczek lub zakupów na raty, które zachęcają konsumentów do nabywania przedmiotów, których cena przewyższa ich realne możliwości finansowe.

Praca

W ostatnich latach zauważalnym i narastającym problemem behawioralnym jest podejmowanie się dodatkowej pracy oraz przejawianie braku zdolności do rozdzielania życia zawodowego i prywatnego. Jak wynika z badań, średnio co dziesiąty Polak powyżej 15 roku życia jest uzależniony od czynności zawodowych (9,1%). Szczególnie zagrożone tym są osoby w wieku wysokiej aktywności zawodowej i wchodzące na rynek pracy, tj. między 25, a 34 rokiem życia. Jest to jedną z konsekwencji przemian społecznych i podejścia osób młodych do pracy, czyli chęci szybkiego rozwoju i idącego za tym statusu społecznego oraz większych możliwości finansowych.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymanowie, powołana zarządzeniem nr 165/2020 Burmistrza Gminy Rymanów z dnia 09.11.2020 roku do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.). Według danych na koniec 2020 roku Komisja liczyła 8 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA w Rymanowie podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020 przedstawione zostały w poniższej tabeli. W 2020 roku członkowie GKRPA przeprowadzali rozmowy z 18 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 1 członkiem rodziny osoby uzależnionej. W przedmiotowym roku podjęto także czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 13 osób zmagających się z problemem alkoholowym oraz wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 12 mieszkańców gminy Rymanów. W 2020 w porównaniu do 2018 roku odnotowany został wzrost liczby osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy oraz członków ich rodzin. Ponadto w tym okresie znacząco zwiększyła się liczba osób, w stosunku do których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie ich do podjęcia leczenia odwykowego. W przypadku mieszkańców Gminy, wobec których członkowie GKRPA w Rymanowie podjęli czynności zmierzające do zobowiązania ich poddaniu się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia, zauważalne jest wahanie. Niemniej, w 2020 roku w stosunku do lat poprzednich ich liczba przybrała najniższą wartość. Dane dotyczące podejmowanych działań GKRPA w Rymanowie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymanowie wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	18
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	1
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	16	17	13
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	14	12

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023

W ramach swoich ustawowych uprawnień, członkowie GKRPA mają możliwość podejmowania również działań w zakresie wsparcia osób zmagających się z problemem przemocy w rodzinie, w tym kontaktowania się z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc. W 2020 roku członkowie Komisji skontaktowali się z 23 osobami stosującymi przemoc w rodzinie, a także 23 osobami doznającymi tego problemu. Niemniej, w przedmiotowym roku nie zostały przeprowadzone rozmowy ze świadkami przemocy w rodzinie. Ponadto członkowie GKRPA w Rymanowie odbyli 12 rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu w związku z dopuszczaniem się przez nie przemocy oraz motywowano ich do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych w celu zmiany sposobu ich funkcjonowania społecznego. Należy zauważyć, że w 2019 roku członkowie Komisji prowadzili również rozmowy z osobami doświadczającymi problemu przemocy w celu rozpoznania ich sytuacji oraz zmotywowania do skorzystania ze specjalistycznej pomocy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalne są wahania w tym zakresie, co dokładniej przedstawiają dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 5. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie i dotkniętych tym problemem, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Rymanowie w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	33	12	23
liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	43	17	23
liczba świadków przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	6	0
liczba rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy	3	12	12
liczba rozmów motywujących sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc	3	12	12
liczba rozmów z osobą doznającą przemocy w rodzinie w celu diagnozy jej sytuacji w rodzinie	0	17	0
liczba rozmów motywujących osoby doznające przemocy do zgłoszenia się do miejsc specjalistycznej pomocy	0	17	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023

Na terenie gminy Rymanów osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w **Punkcie Konsultacyjnym dla Osób z Rodzin Dysfunkcyjnych w tym z Problemem Alkoholowym**, który funkcjonuje w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymanowie. W 2020 roku Punkt czynny był średnio przez 16 godzin w miesiącu.

Działalność Punktu obejmuje w szczególności rozpoznawanie problemów zgłaszanych przez mieszkańców korzystających ze wsparcia osób zatrudnionych w nim, motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia oraz kierowanie do specjalistycznego leczenia, motywowanie osób pijących do zmiany szkodliwego wzorca picia, wspieranie w abstynencji osób po zakończonym leczeniu odwykowym, pomoc młodzieży upijającej się i jej rodzicom, natomiast w zakresie problemu przemocy w rodzinie, w Punkcie udzielane są konsultacje dla osób doświadczających tej trudności oraz przekazywane są informacje o formach i miejscach specjalistycznego wsparcia.

W Punkcie Konsultacyjnym dla Osób z Rodzin Dysfunkcyjnych w tym z Problemem Alkoholowym wsparcie psychologiczne świadczone jest w każdy czwartek w godzinach 15.00-17.00, z kolei pomoc terapeutyczna udzielana jest we wtorki między 17.00-19.00. Łącznie w Punkcie porad udziela 2 specjalistów:

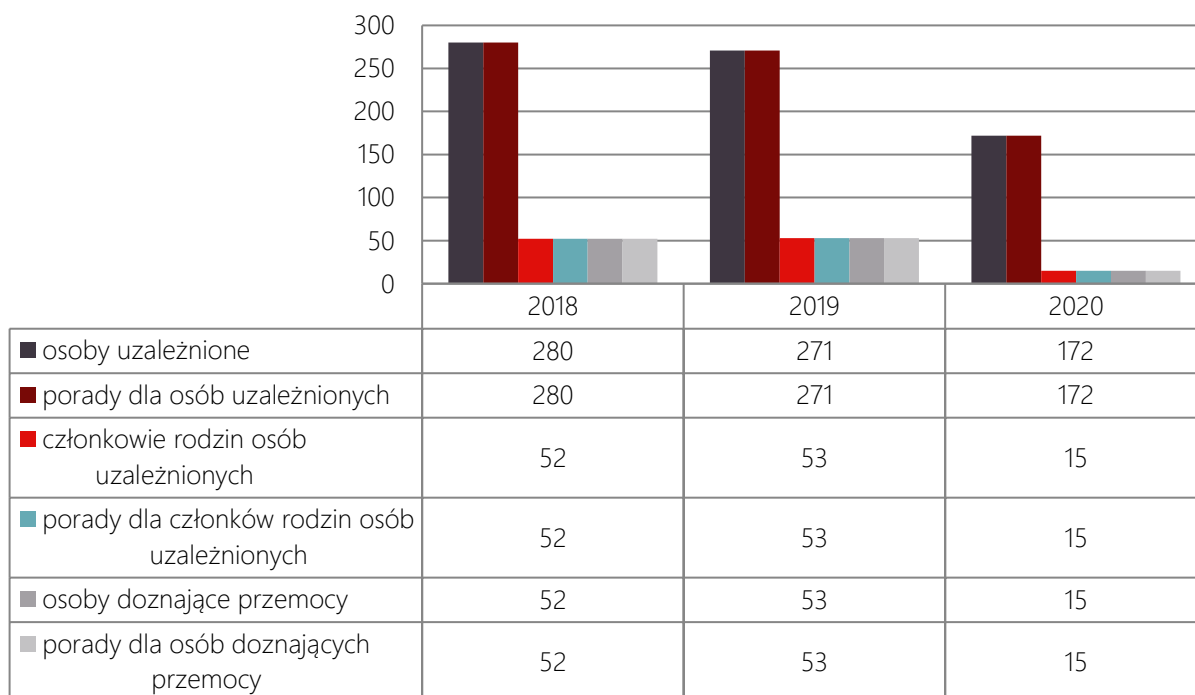
- certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień,
- psycholog.

Ponadto nieodpłatne porady socjalne i rodzinne udzielane są przez pracowników socjalnych zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, a po pomoc prawną oraz wsparcie w formie mediacji mieszkańcy mogą zgłosić się do Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Urzędzie Gminy Rymanów, która odbywa się w ramach współpracy Gminy ze Starostwem Powiatowym w Krośnie.

W 2020 roku w Punkcie udzielono łącznie 172 porad 172 osobom z problemem alkoholowym oraz 15 porad 15 dorosłym członkom rodzin osób z problemem uzależnienia. Ponadto z pomocy specjalistów skorzystało 15 osób doznających przemocy w swoich rodzinach, którym udzielono 15 porad. Niemniej, w PK nie jest udzielane poradnictwo dla osób dopuszczających się zachowań przemocowych w stosunku do członków swoich rodzin. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku zauważalny jest znaczący spadek liczby osób uzależnionych zgłaszających się do Punktu (spadek o 39%), a także wahanie liczby członków rodzin osób uzależnionych i osób doświadczających przemocy w rodzinie. Zaobserwowany w 2020 roku spadek w stosunku do roku poprzedniego jest jedną z konsekwencji pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, który znacząco utrudnił mieszkańcom zmagającym się z różnymi trudnościami kontakt ze specjalistami. Niemniej, z uwagi na to ograniczenie możliwe było skontaktowanie się ze specjalistami w sposób telefoniczny.

Wykres 6. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób z Rodzin Dysfunkcyjnych w tym z Problemem Alkoholowym w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Ważnym zasobem na terenie Gminy w zakresie wsparcia dla dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach zmagających się z problemem uzależnień, przemocy lub innymi trudnościami jest **Świetlica Socjoterapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży** prowadzona przez Stowarzyszenie Aktiv Pro, w której organizowane są zajęcia w ramach wsparcia dziennego z programem socjoterapeutycznymi.

W zakresie działalności profilaktycznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymanowie inicjuje również szereg działań edukacyjnych dla najmłodszej części społeczeństwa, ale także rodziców i nauczycieli. Z uwagi na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 roku możliwość realizacji szeroko zakrojonych oddziaływań została ograniczona. Na przestrzeni lat 2018-2020 w Gminie nie prowadzone były programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, niemniej programami profilaktycznymi z obszaru profilaktyki uniwersalnej spoza katalogu rekomendacji objęto w 2020 roku 496 uczniów i 30 nauczycieli.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023

Na terenie Gminy w latach 2018-2020 organizowane były natomiast inne działania o charakterze profilaktycznym, jak prelekcje i pogadanki, festyny i imprezy plenerowe, konkursy, pozalekcyjne zajęcia sportowe. Dodatkowo, dla uczniów organizowane są spektakle profilaktyczne, które poruszają zarówno tematykę uzależnień od substancji psychoaktywnych, przemocy, ale także problematykę korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu. Niemniej, w wyniku wystąpienia pandemii SARS-CoV-2 konieczne było ograniczenie działalności kierowanej do szerszego grona odbiorców.

Wsparcie młodych mieszkańców Gminy odbywa się również w ramach działalności jej innych jednostek organizacyjnych, w szczególności placówek oświatowych i Gminnego Ośrodka Kultury, które systematycznie organizują spotkania z dziećmi w ramach „Wakacyjnych Świetlic” oraz „Akcji Zima”. Dodatkowo dzieci wychowujące się w rodzinach zmagających się z uzależnieniem uczestniczą w zimowiskach i koloniach z programem profilaktycznym.

Członkowie GKRPA w Rymanowie podejmują również działalność mającą na celu podniesienie jakości i skuteczności ich pracy, w ramach której uczestniczą w specjalistycznych szkoleniach – w 2020 roku wzięło w nich udział 6 osób, w 2019 roku uczestniczyło w nich 15 osób, a w 2018 roku 1 pracownik Punktu podnosił swoje kwalifikacje w celu uzyskania certyfikatu specjalisty psychoterapii uzależnień

Specjalistyczne wsparcie świadczone jest mieszkańcom gminy Rymanów również w ramach instytucji funkcjonujących poza jej terenem, a członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego motywują osoby z problemami do skorzystania z nich. Wśród takich podmiotów wskazać należy w szczególności Poradnię Odwykową, Oddział Odwykowy i Poradnię Zdrowia Psychicznego, które funkcjonują w strukturze Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego im. Jana Pawła II w Krośnie, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Lesku oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie. Wskazane placówki stanowią kluczowe zasoby ponadlokalnego systemu wsparcia, dzięki którym możliwe jest kompleksowe i skuteczne rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy.

W zakresie wsparcia osób zmagających się z problemami związanymi z uzależnieniami behawioralnymi niebagatelną rolę pełni **Ośrodek Środowiskowej Pomocy Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Klimkówce**, który funkcjonuje w strukturze Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rymanowie. Placówka zapewnia pomoc i wsparcie dzieciom i młodzieży uczącej się do 21 roku życia w formie porad psychologicznych, psychoterapii indywidualnej i grupowej, terapii rodzinnej, czy pracy z grupą rówieśniczą.

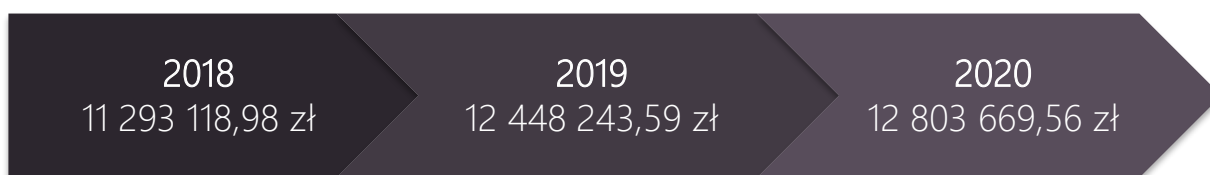

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE RYMANÓW

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

W roku 2020 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Rymanów wyniosła łącznie 12 803 669,56 zł, w tym najwięcej, bo 6 339 742,27 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), z kolei wartość napojów o zawartości alkoholu powyżej 18% wyniosła 5 629 270,83 zł, a o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 834 656,46 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2018-2020 wartość sprzedanego alkoholu systematycznie wzrastała, a w 2020 roku w stosunku do 2018 roku zwiększyła się o 13%.

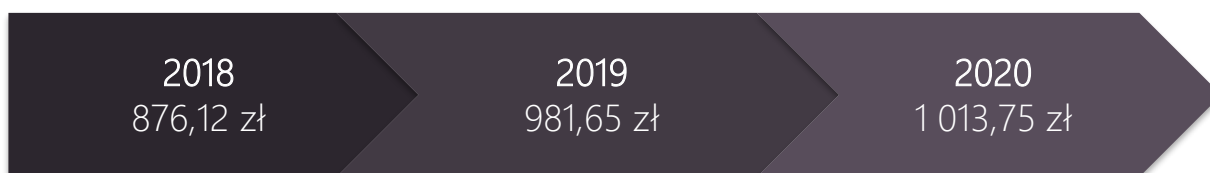
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Rymanów w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku Gminę zamieszkiwało łącznie 12 630 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 1 013,75 zł, czyli w porównaniu do roku 2018 o 137,63 zł więcej. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalny jest systematyczny wzrost wartości sprzedanego na 1 dorosłego mieszkańca.

Rysunek 3. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca na terenie gminy Rymanów w latach 2018-2020

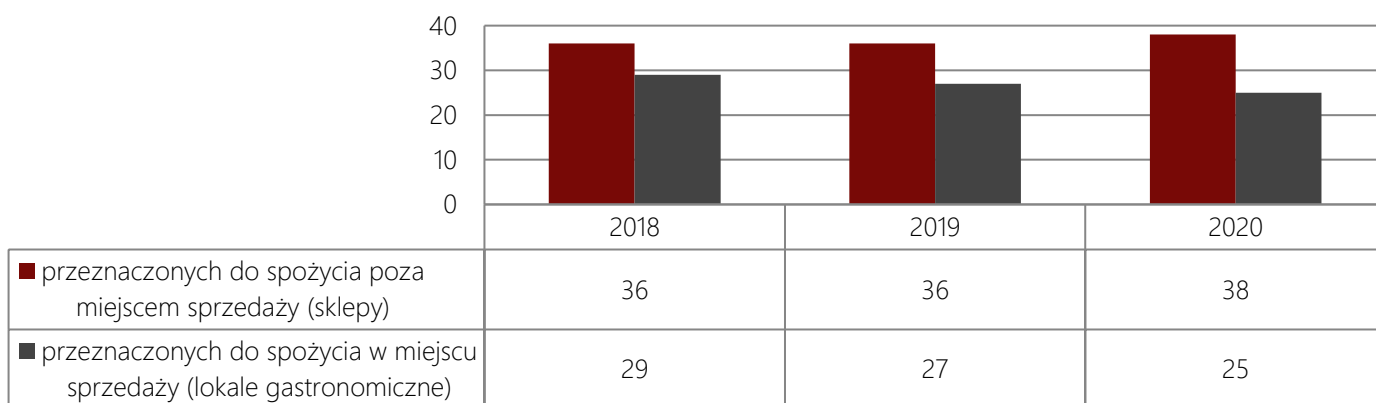
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

W roku 2020 w gminie Rymanów działalność prowadziły łącznie 63 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 38 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 25 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zmniejszyła się – w 2018 roku było ich 65, natomiast w roku 2019 i 2020 – 63. Liczba sklepów w tym okresie zwiększyła się, natomiast w przypadku lokali gastronomicznych zauważalny jest systematyczny spadek.

Wykres 7. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Rymanów w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni ostatnich trzech lat w województwie podkarpackim oraz w Gminie zauważalne było wahanie liczby dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu. W 2020 roku w województwie na 1 punkt sprzedaży przypadało 337 osób, z kolei w gminie ich liczba była znacznie niższa, tj. 252, co świadczy o wyższej dostępności do miejsc podaży alkoholu na terenie gminy Rymanów w porównaniu do ogólnej sytuacji w regionie. Wskazuje to na konieczność ograniczania miejsc sprzedaży alkoholu, bowiem dostęp do nich jest powszechny, a obecność dużej konkurencji może negatywnie wpłynąć na przestrzeganie zasad odpowiedzialnej sprzedaży przez osoby zatrudnione w punktach, tj. podawanie alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Tabela 6. Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie podkarpackim oraz gminie Rymanów w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie podkarpackim	348	329	337
liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Rymanów	245	253	252

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2018, 2019 i 2020 roku, zestawienie statystyczne

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">■ Atrakcyjność turystyczno-rekreacyjna Gminy oraz doskonałe uwarunkowania przyrodnicze do rozwijania działalności pro-zdrowotnej.■ Prowadzenie szerokiej działalności kulturalnej do ogółu mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, pozytywnie wpływającej na ich rozwój psychospołeczny oraz wzmacniającej kompetencje wychowawcze rodziców.■ Rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowa, rekreacyjna i oświatowa, a także obecność placówek animujących czas wolny dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, w tym Klub Senior+, Świetlica Socjoterapeutyczna i świetlice szkolne.■ Rozwinięta baza instytucjonalna w obszarze wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności związane z uzależnieniem, przemocą lub innymi trudnościami (Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny dla Osób z Rodzin Dysfunkcyjnych w tym z Problemem Alkoholowym, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).	<ul style="list-style-type: none">■ Problem depopulacji i starzejącego się społeczeństwa, ze względu na ujemny przyrost naturalny oraz wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym.■ Konieczność udzielania wsparcia z powodu problemu uzależnień, zarówno od alkoholu, jak i narkotyków, oraz intensyfikacja tych problemów na przestrzeni ostatnich lat.■ Korelacja problemu uzależnień przemocy w rodzinie w Gminie i konieczność podejmowania działań przez członków GKRPA w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy wobec członków swoich rodzin.■ Konieczność zatrzymywania w pomieszczeniach policyjnych osób znajdujących się pod wpływem alkoholu.■ Występowanie problemu przemocy w rodzinie i konieczność podejmowania przez funkcjonariuszy Policji interwencji domowych z tego powodu.■ Podejmowanie się prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu przez mieszkańców Gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023

- Obecność palcówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3.
- Świadczenie profesjonalnego wsparcia mieszkańcom dzięki wykwalifikowanej kadrze lokalnego systemu wsparcia, czyli osobom zajmującym się działalnością profilaktyczną i przeciwdziałaniem uzależnieniom, socjoterapią oraz pomocą psychologiczną.
- Funkcjonowanie Ośrodka Środowiskowej Pomocy Psychologicznej i Psychoterapeuty dla Dzieci i Młodzieży w Klimkówce, zapewniającego kompleksowe wsparcie w przypadku kryzysu emocjonalnego i psychicznego oraz zaburzeń na tle behawioralnym.
- Organizowanie rekolekcji trzeźwościowych.
- Udzielanie specjalistycznego wsparcia dla osób doświadczających przemocy w ramach działalności GOPS i PK.
- Prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej i profilaktycznej wśród dzieci oraz nauczycieli.
- Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz wsparciem osób zmagających się z tym problemem.

SZANSE

- Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.
- Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie uzależnieniom.
- Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu uzależnień i przemocy w rodzinie.
- Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania.
- Organizowanie szkoleń podnoszących umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką uzależnień oraz przemocy oraz pracujących z osobami uzależnionymi.

- Dopuszczanie się przestępstw związanych z posiadaniem i dystrybucją narkotyków przez mieszkańców Gminy.
- Negatywny wpływ koronawirusa SARS-CoV-2 na funkcjonowanie rodzin.
- Niepodejmowanie przez podmioty odpowiedzialne za lokalną profilaktykę uzależnień działań w zakresie wdrażania rekomendowanych programów profilaktycznych.
- Wzrost wartości sprzedanego alkoholu w Gminie na przestrzeni ostatnich lat.
- Stosunkowo wysoka dostępność do punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy i znacznie niższa liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży w Gminie w porównaniu do województwa podkarpackiego.

ZAGROŻENIA

- Negatywne wzorce zachowań społecznych, w szczególności w zakresie okazjonalnego sięgania po alkohol (podczas uroczystości i świąt).
- Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających uzależnieniom i przemocy.
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, uzależnienia członków rodziny, niechęć do współpracy.
- Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym.
- Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023

- Dostęp do informacji oraz bezpłatnej pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktu Konsultacyjnego.
- Zwiększenie dostępności do Punktu Konsultacyjnego dla osób zmagających się z problemami natury behawioralnej.
- Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi, w szczególności w formie świetlic środowiskowych na terenie sołectw.
- Udzielanie konsultacji psychologiczno-pedagogicznych oraz mediacji dla rodzin.
- Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
- Wzrost zainteresowania zdrowym stylem życia.
- Wzrost świadomości społecznej na temat negatywnych konsekwencji wynikających z uzależnień, korzystania z Internetu i urządzeń elektronicznych, wykonywania ponadwymiarowej pracy oraz niekontrolowanych zakupów.
- Rozwijająca się współpraca międzyinstytucjonalna.
- Przewlekłość spraw prowadzonych przez sąd w zakresie przymusowego leczenia odwykowego.
- Niska skuteczność działań podejmowanych w zakresie przymusowego leczenia odwykowego.
- Upowszechnienie się Internetu i urządzeń elektronicznych wśród dzieci oraz nasilenie się konsekwencji związanych z nadmiernych korzystaniem z nich.
- Wykorzystywanie urządzeń elektronicznych i Internetu w niekontrolowanym procesie wychowawczym.
- Nasilenie się postaw ukierunkowanych na szybki rozwój zawodowy skutkujący pracoholizmem.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym inicjacji alkoholowej i narkotykowej przez dzieci i młodzież, skutkujące problemami uzależnień.
- Nasilenie się problemu marginalizacji i wykluczenia społecznego w środowiskach dotkniętych uzależnieniami.
- Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób uzależnionych.
- Rozpad więzi rodzinnych z powodu uzależnień oraz izolowania się członków rodzin ze względu na aktywność on-line.
- Spadek wieku inicjacji alkoholowej uczniów.
- Zwiększenie dostępu do substancji psychoaktywnych w Gminie.
- Promowanie środków psychoaktywnych w mediach społecznościowych.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Przeciwdziałanie narastaniu problemów uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie, a także eliminowanie źródeł ich powstawania wśród osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży, poprzez zwiększenie świadomości lokalnej społeczności w zakresie negatywnych konsekwencji uzależnień dla zdrowia i prawidłowego rozwoju psychospołecznego.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Wzmocnienie postaw abstynenckich wśród mieszkańców oraz budowanie systemu profilaktyki i prewencji uzależnień dla ogółu mieszkańców Gminy.
2. Rozwijanie dostępnych w Gminie form terapii oraz wdrażanie nowych, umożliwiających osobom zmagającym się z problemem uzależnień dostęp do specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.
3. Profilaktyka i kompleksowe rozwiązywanie problemów uzależnień behawioralnych w lokalnej społeczności oraz podnoszenie świadomości w zakresie niebezpieczeństw z tym związanych.
4. Systematyczne rozpoznawanie skali problemów uzależnień w Gminie oraz środowisk szczególnie zagrożonych zaistnieniem tych problemów.

Cele szczegółowe Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych problemów.

Cel operacyjny 1

Wzmocnienie postaw abstynenckich wśród mieszkańców oraz budowanie systemu profilaktyki i prewencji uzależnień dla ogółu mieszkańców Gminy.

- Zmniejszenie zasięgu problemu spożywania alkoholu oraz zażywania substancji psychoaktywnych zarówno przez dzieci i młodzież oraz dorosłych mieszkańców Gminy, a także dostępności tych substancji na jej terenie.
- Zmniejszenie konieczności podejmowania interwencji wobec osób nietrzeźwych w przestrzeni publicznej oraz kierujących pojazdami, a także podejmowanie działań prewencyjnych dotyczących rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy.
- Przeciwdziałanie obniżaniu się wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.
- Promowanie wiedzy odnośnie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków, a także udostępnianie informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie dla dzieci i młodzieży programów z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii, przeciwdziałania przemocy, promocji zdrowia, w tym psychicznego oraz bezpieczeństwa.	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UG, GKRPA, ZI, KP, NGO, PWD, GOK, GOSiR, placówki oświatowe

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

2.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE, IPiN.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UG, PWD, placówki oświatowe
3.	Rozwijanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz popularyzowanie ich w społeczności lokalnej.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego.	UG, GOK, GOSiR, GBP, PWD, NGO, placówki oświatowe
4.	Organizowanie oraz dofinansowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie profilaktyki używania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UG, GKRPA, GOPS, NGO, PWD, GBP, OŚPPiP, placówki oświatowe.
5.	Organizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych, psychologicznych, socjoterapeutycznych oraz profilaktycznych dla dzieci i młodzieży uczęszczających na zajęcia w Świetlicy Socjoterapeutycznej i w świetlicach szkolnych.	Liczba dzieci objętych wsparciem w świetlicach.	UG, PWD, GKRPA, NGO, placówki oświatowe
6.	Rozwijanie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Liczba prowadzonych w świetlicy form wsparcia i zajęć. Liczba dzieci objętych wsparciem w świetlicy.	UG, GOPS, GKRPA, PWD, NGO
7.	Organizowanie pogadarek na temat konsekwencji prawnych i społecznych wynikających z podejmowania się działalności w zakresie dystrybucji i sprzedaży nielegalnych	Liczba uczestników pogadarek. Liczba spotkań z rodzicami, podczas których poruszono temat handlu narkotykami.	UG, GKRPA, placówki oświatowe

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

	substancji, tj. narkotyków i dopalaczy, wśród dzieci i młodzieży, a także przekazywanie takich informacji rodzicom podczas spotkań z wychowawcami w placówkach oświatowych.		
8.	Ogłaszanie konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień.	Liczba uczestników konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień. Liczba zorganizowanych konkursów.	UG, GOPS, GKRPA, GBP, GOSiR, GOK, PWD, KP, NGO, placówki oświatowe
9.	Popularyzowanie informacji dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz promocji zdrowia za pośrednictwem ulotek, broszur i plakatów.	Szacunkowa liczba odbiorców i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz promocyjnych.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PK, GBP, GOSiR, GOK, PWD, KP, NGO, placówki oświatowe
10.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi oraz narkomanii.	Liczba kampanii. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PK, GBP, GOSiR, GOK, PWD, KP, NGO, PPP, PCPR, SPGZOZ, OŚPPiP, placówki oświatowe
11.	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne instytucji oraz organizacji pozarządowych prowadzących działalność dotyczącą profilaktyki uzależnień, udzielania pomocy osobom nadużywającym alkoholu, uzależnionym od alkoholu, narkotyków oraz osobom doznającym przemocy w rodzinie.	Liczba instytucji i organizacji pozarządowych, którym udzielono wsparcia finansowego.	UG, GOPS, NGO

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

12.	Stąła współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, instytucjami oświatowymi i kulturalnymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy, w zakresie propagowania zasad trzeźwości i promocji zdrowia.	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami działającymi na terenie Gminy, w zakresie wzmacniania i promowania postaw abstynenckich.	UG, GKRPA, ZI, GOPS, PK, GOSiR, GOK, GBP, PWD, SPGZOZ, KP, NGO, OŚPPiP, placówki oświatowe
13.	Organizowanie i współfinansowanie rekolekcji trzeźwościowych dla osób zmagających się z problemem uzależnienia.	Liczba osób z problemem uzależnienia uczestniczących w rekolekcjach trzeźwościowych.	UG, GKRPA, NGO
14.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom w kryzysie.	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników szkoleń.	UG, GKRPA, ZI, GOPS, OŚPPiP, SPGZOZ
15.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim.	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.	UG, GKRPA
16.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla podmiotów handlujących napojami alkoholowymi.	Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych. Liczba wydanych materiałów edukacyjnych.	UG, GKRPA
17.	Podejmowanie działań pokontrolnych, a w razie konieczności interwencji w stosunku do podmiotów	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych. Liczba wszczętych postępowań mandatowych	UG, GKRPA, KP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

	prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	przez KP w związku z kontrolami.	
18.	Opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przepisami prawa miejscowego.	Liczba wydanych opinii (postanowień) o lokalizacji punktu sprzedaży.	GKRPA

Cel operacyjny 2

Rozwijanie dostępnych w Gminie form terapii oraz wdrażanie nowych, umożliwiających osobom zmagającym się z problemem uzależnień dostępu do specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.

- Zwiększenie dostępności i jakości form wsparcia i terapii dla rodzin oraz osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
- Podniesienie skuteczności systemu motywowania do podjęcia i kontynuowania leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków.
- Aktywizacja zawodowa i reintegracja społeczna osób uzależnionych w środowisku lokalnym.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Podjęcie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby zgłoszone do GKRPA.	Liczba zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego.	UG, GKRPA, PK
2.	Przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu przez członków GKRPA.	Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego.	GKRPA
3.	Motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego przez członków GKRPA.	Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego. Liczba osób, które zakończyły leczenie odwykowe.	GKRPA, PK
4.	Zlecenie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego i liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	GKRPA

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

	obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.		
5.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków GKRPA w charakterze strony przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe.	Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego.	GKRPA
6.	Zakładanie przez członków GKRPA „Niebieskich Kart” i przekazywanie ich do Zespołu Interdyscyplinarnego, a także powiadomienie Komisariatu Policji lub prokuratury o podejrzeniu stosowania przemocy.	Liczba założonych „Niebieskich Kart”.	GKRPA
7.	Organizowanie wsparcia i pomocy osobom z problemem narkotykowym i alkoholowym.	Liczba podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uzależnionym. Liczba zorganizowanych działań wspierających osoby z problemem narkotykowym i alkoholowym.	UG, NGO, PK, GOPS, GKRPA
8.	Dofinansowanie obowiązkowych szkoleń do uzyskania certyfikatu specjalisty psychoterapii i instruktora uzależnień oraz szkoleń członków GKRPA.	Liczba członków GKRPA uczestniczących w szkoleniach.	UG, GKRPA, PK
8.	Wspieranie organizacyjne stowarzyszeń trzeźwościowych i grup samopomocowych oraz tworzenie warunków do powstania i rozwoju grup dla osób uzależnionych (AA) dla osób współuzależnionych (AL-Anon).	Liczba osób objętych działaniami grup samopomocowych. Liczba organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki uzależnień (stowarzyszenia,	UG, GKRPA, NGO

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

		kluby abstynenta) oraz grup samopomocowych.	
9.	Utworzenie grupy wsparcia dla osób po zakończeniu programu leczenia w placówce odwykowej.	Liczba osób objętych wsparciem w grupy wsparcia.	GKRPA, SPGZOZ, NGO
10.	Prowadzenie konsultacji i udzielanie porad terapeutycznych, psychologicznych oraz prawnych.	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym (prawne, terapeutyczne, psychologiczne). Liczba udzielonych porad.	UG, GOPS, PK, PCPR, PPP starostwo powiatowe
11.	Doposażenie Punktu Konsultacyjnego w niezbędny sprzęt oraz materiały do realizowania zadań Programu.	Kwota doposażenia Punktu w sprzęt, materiały niezbędne do zapewnienia realizacji zadań Programu. Ilość zakupionego sprzętu i materiałów.	UG, GKRPA
12.	Organizowanie i udział w szkoleniach na temat procedur przeciwdziałania przemocy.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach na temat procedur przeciwdziałania przemocy.	UG, ZI, GKRPA, KP, GOPS, NGO, SPGZOZ, placówki oświatowe
13.	Prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty”.	GOPS, ZI
14.	Organizowanie spotkań, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku w rodzinie zmagającej się z uzależnieniem.	Liczba zorganizowanych spotkań/seminariów/konferencji. Liczba uczestników.	UG, GOPS, ZI, GKRPA, NGO, SPGZOZ, PWD, PCPR, ROPS, KP, placówki oświatowe
15.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu przemocy i sposobów jej przeciwdziałania.	Liczba rozpowszechnionych informacji w zakresie przeciwdziałania przemocy.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, SPGZOZ, placówki oświatowe

Cel szczegółowy 3

Profilaktyka i kompleksowe rozwiązywanie problemów uzależnień behawioralnych w lokalnej społeczności oraz podnoszenie świadomości w zakresie niebezpieczeństw z tym związanych.

- Systematyczne diagnozowanie skali uzależnień behawioralnych w Gminie oraz rozpoznawanie środowisk i osób przejawiających zaburzenia w zakresie wykonywania czynności.
- Zwiększenie form wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień behawioralnych.
- Profilaktyka podejmowania zachowań i czynności zaburzających prawidłowy wzorzec funkcjonowania przez dzieci i młodzież oraz dorosłych mieszkańców Gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

- Poprawa ogólnej kondycji psychicznej lokalnej społeczności.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Wzmacnianie umiejętności psychospołecznych dzieci poprzez prowadzenie programów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, a w szczególności realizowanie programów rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia („Stawiam na siebie”, „Wspólne kroki w cyberświecie”).	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UG, GKRPA, PWD, OŚPPiP, KP, NGO, placówki oświatowe
2.	Rozwijanie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, podnoszenie ich atrakcyjności oraz promowanie udziału w nich w społeczności lokalnej.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego.	UG, GOK, GOSiR, GBP, PWD, NGO, placówki oświatowe
3.	Organizowanie dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych pogadań na temat niebezpieczeństw w sieci połączonych z pokazem serii filmików profilaktycznych, np. „Owce w sieci”.	Liczba zorganizowanych pogadań. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.	UG, GKRPA, PWD, placówki oświatowe
4.	Organizowanie zajęć i warsztatów dla uczniów szkół podstawowych oraz dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego na temat zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu (np. „Jestem OK”, „Sieciakowe Zasady Ekranowe”).	Liczba zorganizowanych zajęć/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, GKRPA, GOPS, PWD, NGO, placówki oświatowe
5.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży,	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba rodziców/ nauczycieli uczestniczących w warsztatach.	UG, GKRPA, GOPS, PWD, NGO, placówki oświatowe

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

	w szczególności na temat wzmocnienia czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka.		
6.	Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-informacyjnych z zakresu uzależnień behawioralnych (np. „Chroń dziecko w sieci”, „Nie zagub dziecka w sieci”, „HAZARD? Nie, dziękuję”) oraz organizowanie lokalnych kampanii.	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UG, GKRPA, GOPS, PWD, NGO, KP, PPP, PCPR, SPGZOZ, placówki oświatowe
7.	Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zajmujących się wparciem osób uzależnionych m.in. terapeutów ds. uzależnień, pedagogów i wychowawców, z zakresu realizacji programów rekomendowanych oraz rozpoznawania osób zmagających się z problemem uzależnień behawioralnych.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/ konferencjach, itp. w celu podniesienia umiejętności i kompetencji.	UG, GKRPA, GOPS, PWD, NGO, KP, PPP, PCPR, SPGZOZ, KCPU, placówki oświatowe
8.	Rozszerzenie działalności Punktu Konsultacyjnego dla Osób z Rodzin Dysfunkcyjnych w tym z Problemem Alkoholowym poprzez utworzenie Telefonu Zaufania dla osób z problemem uzależnienia, w tym zaburzeniami behawioralnymi oraz prowadzenie konsultacji dla osób zmagających się z zaburzeniami, m.in. uzależnieniem od Internetu, zakupów, hazardu, pracy, itp.	Liczba działań podjętych w celu utworzenia w Gminie Telefonu Zaufania. Liczba osób i udzielonych im porad na temat uzależnień behawioralnych.	UG, GKRPA, PK
9.	Inicjowanie działań w celu utworzenia grupy wsparcia dla dzieci i młodzieży dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi, w szczególności od Internetu, przy OŚPPiP.	Liczba działań podjętych w celu utworzenia grupy wsparcia.	UG, GOPS, PK, GKRPA
10.	Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców i uczniów na temat	Liczba opublikowanych artykułów.	UG, GOPS, PK, GKRPA, SPGZOZ, OŚPPiP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

	możliwości otrzymania wsparcia w przypadku doświadczenia problemu uzależnień behawioralnych, poprzez publikowanie artykułów na stronach internetowych Gminy oraz kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszura, ulotki).	Liczba upowszechnionych broszur/ulotek. Szacunkowa liczba odbiorców.	
11.	Wykonywanie testów przesiewowych w szkołach w celu identyfikacji uczniów zagrożonych zaburzeniami uprawiania hazardu.	Liczba uczniów wśród których przeprowadzono testy przesiewowe.	UG, GKRPA, SPGZOZ, placówki oświatowe
12.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w szkołach oraz w Świetlicy Socjoterapeutycznej.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	UG, GOPS, GKRPA, PWD, placówki oświatowe
13.	Prowadzenie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej w odniesieniu do uwarunkowań związanych z pandemią COVID-19.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	UG, GKRPA, GOPS, KP, PPP, SPGZOZ, NGO, placówki oświatowe

Cel szczegółowy 4

Systematyczne rozpoznawanie skali problemów uzależnień w Gminie oraz środowisk szczególnie zagrożonych zaistnieniem tych problemów.

- Okresowe rozpoznawanie realnej skali problemów uzależnień oraz systematyczna ocena stanu zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym, a także w zakresie uzależnień behawioralnych na terenie Gminy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
-----	---------	----------	--------------

1.	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wymiany informacji dotyczących polityki antyalkoholowej, antynarkotykowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także działań pomocowych i osób korzystających z niej.	Liczba instytucji współpracujących ze sobą w ramach profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii, a także przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. Liczba działań podjętych we współpracy z innymi podmiotami.	GKRPA, UG, GOPS, PK, ZI, SPGZOOZ, PWD, KP, PPP, placówki oświatowe
2.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie.	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej. Liczba zrealizowanych badań.	UG przy współpracy z pozostałymi realizatorami Programu

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za pracę obejmującą zakres działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymanowie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 260 zł brutto. Za każdorazowy udział w pracach Komisji, obejmujących:
 - uczestniczenie w posiedzeniach Komisji,
 - uczestniczenie w posiedzeniu zespołu roboczego Komisji (np. ds. leczenia odwykowego, ds. opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, ds. przeprowadzania kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, w zakresie przestrzegania przepisów ustawy

o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przedmiotowych uchwał Rady Miejskiej w Rymanowie).

2. Członkom GKRPA biorącym udział w szkoleniach lub innych pracach przysługuje wynagrodzenie określone w punktach 1,2 oraz diety i zwrot kosztów przejazdu oraz noclegów na warunkach ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.
3. Przewodniczący GKRPA otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 280 zł brutto za prace, o których mowa z pkt 1, za każdorazowy udział w pracach Komisji.
4. Sekretarz GKRPA otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 320 zł brutto za prace, o których mowa z pkt 1, za każdorazowy udział w pracach Komisji.
5. Osobie zatrudnionej w Urzędzie Gminy Rymanów zajmującej się Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów oraz wykonującej konkretne zadania w nim wyszczególnione przysługuje miesięczne wynagrodzenie.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców gminy Rymanów, z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023 jest Urząd Gminy w Rymanowie.
2. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023 realizowany będzie od 1 kwietnia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdział 85153 – przeciwdziałanie narkomanii oraz rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem,

ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

c) Kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

d) Kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy realizowanego programu, realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Rymanów na lata 2022-2023, tj. Urząd Gminy w Rymanowie na czele z Burmistrzem, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Miejskiej w Rymanowie w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz przekazanie jej Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <http://google.com/>
3. Dane z Komisariatu Policji w Rymanowie za 2019-2020 rok.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.
5. Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2018, 2019 i 2020 roku, zestawienie statystyczne, Warszawa.
6. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.
7. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymanowie za 2018, 2019 i 2020 rok.
8. Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za 2018, 2019 i 2020 rok.
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.).
10. Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019, Ministerstwo Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Narkomanii, Warszawa 2019.
11. Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa 2020.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Rymanów w powiecie krośnieńskim.....	4
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Rymanów w latach 2018-2020	20
Rysunek 3. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca na terenie gminy Rymanów w latach 2018-2020	20

SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Rymanów na przestrzeni lat 2018-2020.....	6
Tabela 2. Udział ludności gminy Rymanów według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)	6
Tabela 3. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2018-2020	11
Tabela 4. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymanowie wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020.....	15
Tabela 5. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie i dotkniętych tym problemem, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Rymanowie w latach 2018-2020.....	16
Tabela 6. Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie podkarpackim oraz gminie Rymanów w latach 2018-2020	21

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Rymanów w latach 2018-2020.....	5
--	---

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Rymanów na lata 2022-2023

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Rymanów na przestrzeni lat 2018-2020	5
Wykres 3. Ludność gminy Rymanów według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku	8
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii w gminie Rymanów na przestrzeni lat 2018-2020.....	10
Wykres 5. Przestępstwa stwierdzone na terenie gminy Rymanów w latach 2019-2020	11
Wykres 6. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób z Rodzin Dysfunkcyjnych w tym z Problemem Alkoholowym w latach 2018-2020.....	18
Wykres 7. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Rymanów w latach 2018-2020	21

